

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

עם-ישראל מתאחד

לנוכח המלחמה בצפון חברו יחדיו שורה של גורמים וארגונים בקריאה לעם-ישראל להתאחד ביום שישי זה בהדלקת נרות שבת. הנשים והבנות נקראות להדליק נרות בשעת ההדלקה, ולבקש בשעת רצון מיוחדת זו מאבינו שמים כי המלחמה תסתיים במהרה בניצחון עם-ישראל, ושכל החיילים ישובו לבתיהם בריאים ושלמים. כמו-כן מתארגנות תפילות קבלת-שבת המוניות, שאליהן נקרא הציבור כולו להגיע, כדי לבטא את האחדות היהודית, שמעל כל ההבדלים.

מועדי הסיומים ברדיו

הנה פרטים על סיומי המסכת שיערכו א"ה ברשתות הרדיו בתשעת הימים, כדי להוסיף שמחה של תורה, בדרך המותרת בימים האלה. **ברשת ב של קול-ישראל:** בתכנית 'מלווה-מלכה', במוצאי-שבת, לאחר יומן חצות. **ברשת מורשת** (98.4, 97.2, 100.7): במוצאי-שבת בשעה 22, ומדי ערב ב-22:45. **בקול חי** (93 ו-92.8): במוצאי-שבת בשעה 22, מדי יום בשעה 12:30 בצהריים. ברדיו **בית-ישראל** (107.7, 99.6): במוצאי-שבת בשעה 21:30 ומדי ערב בשעה 21. הסיומים ישולבו בשיחות בענייני המקדש ובין המצרים. בתשעה באב עצמו ייערכו סיומים על מסכת מועד-קטן.

הרמב"ם היומי בטלפון

מערכת קול הדף השיקה מערכת שיעורים ברמב"ם היומי, במסלול הלימוד של פרק אחד ליום. בהמשך יוגשו גם השיעורים במסלול הלימוד של שלושה פרקים ליום. לשמייעת השיעורים יש להתקשר לטל' 02-6400000 (בעלות חד-פעמית של 50 אג' לשיעור). השיעורים מוגשים בעברית וביידיש.

זמני השבוע

ירושלים תל-אביב חיפה באר-שבע אילת ניו-יורק	7:03	7:18	7:11	7:20	7:16	7:58
כניסת השבת	8:19	8:21	8:22	8:20	8:14	9:02
צאת השבת						

פרקי אבות: פרק ג

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915
טל' 03-9607588 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הטוב הנשגב ממתין בסוף הדרך

דווקא מורכבותו של הקיום היהודי וחוסר היכולת לתפוס אותו במושגים אנושיים רגילים, הם המעידים כי אנחנו עם מיוחד, שנועד לו תפקיד מיוחד

האחרון, לבנון ורצועת עזה, ואשר לאיש אין עוד שום טענות על 'כיבוש' - דווקא משם מתפרצת שנאה עיוורת, שמכה בנו שוב ושוב.

שוב ושוב אנחנו עומדים מול צביעותו של העולם. מה לא עשינו כדי לקנות את אהדתו וכדי לרצותו. היינו הילדים הטובים ביותר. יצאנו מלבנון בלי הסכם, ובלבד שלא יטענו כלפינו כי אנו יושבים באדמה שאינה שלנו.

הרסנו עשרות יישובים ברצועת עזה ונסוגנו עד קווי 1967, כדי שהעולם כולו ייווכח עד כמה אנחנו שוחרי שלום. והנה עכשיו, כשלמרות כל זאת פוגעים בנו וחוטפים את חיילינו, מטילים עלינו את האשמה ומציגים אותנו כילד הרע והמופרע של המזרח התיכון.

אלא שדווקא מתוך המבוכה הזאת בוקעת אמת יהודית נצחית - אנחנו "עם לבדד ישכון". איננו "ככל הגויים". השנאה כלפינו אינה נובעת מהתנהגות שלילית מצידנו, אלא היא נובעת ממניעים אחרים, עמוקים ולא לגמרי מובנים. כזאת הייתה האנטישמיות שליוותה אותנו לאורך כל תקופת הגלות. שנאו אותנו כי היינו עניים, ורדפו אותנו כי היינו עשירים. האשימו אותנו בבטלנות ובעסקי-רוח, ובאותה נשימה טענו כלפינו כי אנחנו משתלטים על כל מקורות הפרנסה של המדינה.

נתיב מפותל

ימי בין-המצרים מנקזים אליהם את כל הסבל והיגון של הקיום היהודי במשך הדורות, ועם זה הם גם נושאים בתוכם את תקוות הגאולה ואת האמונה כי בסוף הדרך מחכה לנו טוב נאצל ומופלא. אנו צועדים בנתיב רווי ייסורים ותלאות. אמנם הוא מפותל ומלא עליות ומורדות, אבל הוא מוביל אל הגאולה הגדולה המחכה לנו בקצה המסע.

דווקא מורכבותו של הקיום היהודי וחוסר היכולת לתפוס אותו במושגים אנושיים רגילים, הם המעידים כי אנחנו עם מיוחד, שנועד לו תפקיד מיוחד, ואשר יגיע בקרוב ממש אל הטוב המיוחד - ביאת המשיח ובניין בית-המקדש השלישי.

בת זו, שחלה בשיאם של ימי האבל על חורבן בית-המקדש, נקראת 'שבת חזון'. רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב היה אומר, שהשבת הזאת נקראת 'חזון' מלשון מחזה, שכן בשבת זו מראים לכל יהודי את חזון בית-המקדש השלישי. אמנם העיניים הגשמיות אינן רואות מחזה זה, אבל הנשמה האלוקית שבקרבנו רואה גם רואה.

ועם זה, הסיבה הפשוטה שהשבת נקראת 'חזון' היא על שם הפטרת השבת, שמתחילה במילים "חזון ישעיהו בן-אמוץ". הפטרה זו מלאה דברי-מוסר קשים ביותר כלפי עם-ישראל, והנביא מזהיר את העם על הצפוי לו.

יש כאן שילוב מדהים של אבל ותקווה, תוכחה וטוב נשגב, כאב הגלות וציפייה לגאולה. שתי התחושות הללו כרוכות יחדיו ואי-אפשר לזו בלא זו. אבל וכאב בלי תקווה ואמונה, סופם עצב וייאוש. תקווה ואמונה שאינן מלוות תחושת אבל וצער על החורבן והגלות - אינן אמיתיות. דווקא השילוב של אבל ותקווה, צער ואמונה - הוא היוצר את השלמות של התחושה היהודית האמיתית.

צביעותו של העולם

ערבוב רגשות מעין זה מאפיין את הימים האלה. מצד אחד, אנו שרויים במציאות קשה, שלא הייתה כמותה מאז מלחמת השחרור. מציאות שבה כמחצית המדינה, מחיפה וצפונה, סופגת יום-יום מטחי טילים - לא הייתה כבר כמעט חמישים שנה. ומצד שני, העם איתן, נחוש ומאיץ בממשלה ובצה"ל להוסיף ולהכות במחבלים עד הכנעתם המוחלטת. אנשים סובלים, ועם זה הם מלאי עוז-רוח, על שסוף-סוף אנו קמים לעמוד על נפשנו ולהילחם במבקשי רעתנו.

רבים חשים דכודן עמוק על המתחולל בעת האחרונה. שנים שכנעו את עצמם לחשוב כי הסכסוך עם הערבים נובע מה'כיבוש'. הם האמינו כי ברגע שיסתיים ה'כיבוש', יאהבו אותנו ונחיה בשלום ובשלווה. והנה דווקא בשתי החזיתות שבהן נסוגנו עד הסנטימטר

למה היה המן לבן

פנימיות התורה

התורה נקראת לחם, וכשם שבלחם הגשמי יש שני סוגים, 'לחם מן הארץ' ו'לחם מן השמים', כך קיימים שני הסוגים הללו גם בתורה. החלק הגלוי של התורה הוא בבחינת 'לחם מן הארץ', ולכן יש בו שאלות וקושיות, כשם שהכנת לחם מן הארץ כרוכה בעמל וביגיעה ובהתגברות על מכשולים. לעומתו, החלק הפנימי של התורה הוא בבחינת 'לחם מן השמים', שהאלוקות ניכרת בו בגלוי, כשם שהייתה ניכרת במן.

הטרוניות של בני-ישראל על המן משקפות אי-רצון לעסוק בפנימיות התורה. הטענה היא, שזו תורה שאינה נתפסת לגמרי בשכלו של האדם, ואין לאדם תחושת שובע ממנה. על כך מוכיח משה רבנו את בני-ישראל, שכן אי-ההתעסקות בפנימיות התורה פוגעת בכוחות הנסתרים של הנשמה, הזקוקה לכוח האלוקי שקיים בפנימיות התורה.

(לקוטי שיחות כרך ט, עמ' 16)

הסבר העניין: כל דבר שקיים בבריאה מוגבל בגדריו המיוחדים. דברי מאכל מוגבלים אף הם, על-פי תכונותיהם המיוחדות, ולכן לכל דבר מאכל טעמו המיוחד. לא ייתכן שיהיו שני טעמים בדבר אחד, ובוודאי אי-אפשר שיהיו בדבר מאכל אחד כל הטעמים, שביניהם יש גם טעמים מנוגדים.

לא מוגדר

תכונה זו הייתה במן משום שהוא היה 'לחם מן השמים', מזון אלוקי, שאינו מוגבל בגדרי הבריאה. לכן גם כשירד למטה נשאר מה שהוא במהותו - 'לחם מן השמים'. דבר זה בא לידי ביטוי בעובדה שמראהו היה לבן, צבע המורה על רוחניות והעדר הגדרה.

נמצא אפוא שרוחניותו של המן, המתבטאת בצבעו הלבן, היא הגורם לכך שהיו בו כל הטעמים. הואיל וגם בירידתו למטה נשאר מזון אלוקי, שלמעלה מגדרי הבריאה המוגבלים, היה יכול להכיל את כל הטעמים, בלי שטעם אחד יסתור את זולתו.

ב פרשת דברים מוכיח משה רבנו את העם על חטאיו. מקצת התוכחות הוא אומר במפורש, ומקצת הוא מזכיר ברמז בלבד. אחת התוכחות שנאמרו ברמז היא הפסוק "בין תופל ולבן". אין זה שם מקום, שכן לא מצאנו בכל המקרא מקומות ששםם 'תופל' ו'לבן', אלא כפי שמפרש רש"י: "הוכיחן על הדברים שתפלו על המן, שהוא לבן".

משה רבנו רמז כאן לטרוניות של בני-ישראל על המן. הם טענו: "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל". טענתם הייתה, שהמן הוא לחם מוזר, שכן היה אפשר לטעום בו את כל הטעמים שבעולם, והם חששו ש"עתיד המן הזה שיתפתח במעינו".

הבריאה המוגבלת

אולם יש להבין מדוע המן מכונה כאן 'לבן'. אם הטרוניות של בני-ישראל היו על העובדה שהמן יש בו כל הטעמים שבעולם, היה צריך משה רבנו לציין תכונה זו של המן, ולא את היותו 'לבן', שלכאורה אין בכך כל חשיבות.

מן המעיין תשעה באב | מאת הרב אליעזר ברוד

ישבו בדד

"איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" (איכה א,א). בעת החורבן היו בישראל שנאה, מחלוקת ופירוד הלבבות. זהו שנאמר "איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" - זו "עיר רבתי-עם" ובכל-זאת כל אחד ואחד ישב "בדד" לעצמו.

(רבי יהושע מקוטנה)

אמונה גם בגלות

"בדד" ראשי תיבות 'בכל דרכיך דעה'. גם בדרכי הגלות צריך כל איש מישראל לדעת כי הנהגתו יתברך קיימת בכל תוקפה, ועליו לדבוק גם במצב זה בה' ובתורתו.

(שפת אמת)

נימוקי השנאה

"גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה" (איכה א,ג). שני טיעונים משמשים את שונאינו כדי להציק לנו, פעם "מעוני" - בטענה שעם-ישראל הוא עני ואביון, שאינו עובד ואינו מייצר כלום; ופעמים הטענה היא "מרוב עבודה" - שאנו תופסים את מקומות העבודה במדינה...

(דבש וחלב)

המתאבל - ישמח

כל העושה מלאכה בתשעה באב ואינו מתאבל על ירושלים, איננו רואה בשמחתה, שנאמר שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה. מכאן אמרו: כל המתאבל על ירושלים - זוכה ורואה בשמחתה, ושאינו מתאבל על ירושלים - אינו רואה בשמחתה.

(תענית לב)

כיום הכיפורים

רבן שמעון בן-גמליאל אומר: כל האוכל ושותה בתשעה באב, כאילו אוכל ושותה ביום-הכיפורים. רבי עקיבא אומר: כל העושה מלאכה בתשעה באב, אינו רואה סימן ברכה לעולם.

(תענית שם)

מגילה זמנית

מגילת איכה היא אחת מחמש המגילות וקוראים בה בתשעה באב. את המגילה הזאת - בשונה משאר המגילות - אין נוהגים לכתוב על קלף, משום שאנו מצפים ומייחלים שמגילת איכה תהיה זמנית בלבד, ויום תשעה באב ייהפך ליום של ששון ושמחה.

(לבוש)

אמרת השבוע

זעקת הגאולה

קודם הסתלקותו אמר רבי משה טייטלבוים:

"ריבונר-שלי-עולם, אני הפחות שבפחותים, אבל מעלה אחת יש בי, שמימי לא דיברתי שקרים, ועכשיו ודאי לא אוציא דבר שקר מפי. ובכן, הריני אומר עכשיו, שלוי-ידעתי כי שערותיי ילבינו ומשיח עדיין לא יבוא, לא הייתי יכול להתקיים בעולם הזה. אך תקוות הגאולה היא שהחזיקה אותי עד שנזרקה בי שיבה.

"אבי שבשמים! וכי רבותא היא להתעלל בזקן שוטה שכמותי? לכן אני מבקש ממך, יבוא גואל ישראל עכשיו. איני מבקש בעבורי אלא בעבורך, שיתקדש שמך ברבים.

"אני-עצמי מוחל על שלי. אהיה כפרת כלל-ישראל, ואפילו לא תהיה לי הזכות להיות תחת כפות רגלי הצדיקים, ובלבד שמישיח יבוא. הריני מוסר את נפשי, רוחי ונשמתי למען כבוד שמך".

ציפייה דרוכה

כבר מנעוריו נודע הגאון הצדיק רבי משה טייטלבוים, יליד פשמישלב שבגליציה, כעילוי עצום בתורה. הוא זכה להערכת גדולי דורו, וכונה 'בעל ראש הברזל'. בהיותו בן שבע-עשרה כבר הרביץ תורה לתלמידים רבים ועמד בקשרי שאלות-ותשובות עם גאוני-תורה ידועי-שם.

פעם אחת הגיע ללובלין, ועל-פי הוראת 'החווה' נתכבד לדרוש בבית-הכנסת הגדול, על-אף שלא נמנה אז עם קהילות החסידים. המונים נהרו לבית-הכנסת, והדרשה שנשא הפליאה בעמקותה את כל השומעים. במשך הזמן נהפך לחסידו המובהק של 'החווה'.

לימים כיהן כרבה של שינובה, ולאחר מכן התיישב על כס הרבנות באוהל שבהונגריה. ברבנות זו שימש למעלה משלושים שנה. הוא הקים שם ישיבה גדולה ומצליחה, והיה מנהיגם של אלפי חסידים. מסופר, כי כשחלה בנו של ה'חתם סופר', שמואל-בנימין, שלח האב הגדול בקשה אל רבי משה לברך את בנו ברפואה שלמה.

רבי משה נודע בכוח קדושתו, ואפילו הגויים הכירו בכך ושיחרו לפתחו, לשאול בעצתו. אך אולי יותר מכול התפרסם שמו כמי שכל ימיו התאבל מרה על חורבן בית-המקדש והשתוקק בכל נפשו ומאודו לבוא הגאולה. הוא לא חדל מלבטא זאת בדיבורים ובמעשים, עד שבקרב בני דורו רווחה האמירה כי 'נשמת ירמיהו הנביא נתגלגלה בו'.

בין השאר נוהג היה להניח את בגדי השבת שלו בהישגי'ד, כדי שברגע שבו יישמע קול שופרו של המשיח, לא ייאלץ להשתהות ולו רגע אחד מיותר.

יום אחד התקבלה בביתו של רבי משה הידיעה על בואו הצפוי של חתנו האהוב, רבי אריה-לייב ליפשיץ, רבה של ויזניץ ובעל שו"ת 'אריה דבי עילאה'. השמועה ריגשה את כל בני הבית, והחלו בהכנות לקבלת פני האורח. גם רבי משה עצמו שמח מאוד לקראת בוא חתנו, שכן בכל ביקור כזה היו השניים - החותן והחתן - שוחים שעות ארוכות בים התלמוד ומתנצחים זה עם זה בהלכה.

בשעה היעודה, שבה היה אמור רבי אריה-לייב להגיע, המתינו לו בני המשפחה בפתח הבית, כדי לקבלו

כהלכה. אך זה בושש לבוא. הדקות נקפו וכבר נהפכו לשעות, ומרכבתו של האורח טרם נראתה באופק. דאגה קלה לשלומה התגנבה ללב בני הבית, וכדרך העולם החלו מיד

להעלות השערות באשר לסיבת העיכוב: "אפשר שלא הבנו את מכתבו כהלכה, ולא התכוון כלל להגיע היום אלא ביום אחר?" הציע פלוני.

בית-המקדש | מאת מנחם ברוד

החזון והמחזה

ע ל 'שבת-חזון' אומר רבי לוי-יצחק מברדיצ'ב, כי 'חזון' הוא מלשון 'מחזה' - בשבת זו מראים לכל אחד ואחד מישראל את בית-המקדש השלישי מרחוק. הוא מביא על כך משל מאב שהכין לבנו בגד יקר, והבן קרעו. הכין האב לבנו מלבוש שני, ואף אותו קרע הבן. עשה האב בגד שלישי, אך לא נתנו לבנו. הוא שומר את הבגד אצלו ורק "לפרקים רחוקים ידועים" הוא מראה לבן את הבגד, באומרו, שאם יתנהג כראוי - יקבלו.

הטעם לכך שהאב (הקב"ה) נתן לבנו (עם-ישראל) את המלבוש היקר (בית-המקדש) בפעם הראשונה והשנייה, אף שידע כי יקרענו, ואילו בפעם השלישית הוא תובע ממנו שההליכה בדרך הישר תשתרש "כמו טבע" בנפשו - היא משום שמהותו של הבית השלישי היא הנצחיות והקיום התמידי. כפי שאומר הזוהר (פינחס רכא, א), על הפסוק "אם ה' לא יבנה בית שווא עמלו בוניו וגו'" - שהבית הראשון והשני היו "בניינים של בן-אדם, שאין בהם קיום כלל", אולם הבית השלישי, שיהיה בניינו של הקב"ה - יתקיים לעד.

דבר זה מופיע במדרשי חז"ל רבים, שקושרים את בית-המקדש השלישי עם קיום תמידי ונצחי. הגמרא (פסחים פח, א) מציינת, שאצל אברהם מוזכר מקום המקדש בלשון "הר" ("בהר ה' ייראה"), אצל יצחק - בלשון "שדה" ("ויצא יצחק לשוח בשדה"), ואילו אצל יעקב הלשון הוא "בית" ("ויקרא את שם המקום ההוא בית אל"), כי יעקב קשר לבית-המקדש השלישי, שהוא בבחינת 'בית' שעומד בקביעות ולא באורח ארעי.

הבית הראשון והשני

ייחודו של בית-המקדש השלישי, שהוא ממזג את שתי המעלות הנפרדות שהיו בבית הראשון והשני. אנו רואים הבדלים ניכרים בין שני בתי-המקדש הללו. בימי הבית הראשון הייתה התגלות גדולה של אור הקדושה בעולם. הוא נבנה בימי שלמה המלך, בתקופה שמוגדרת שיאה של ההתגלות האלוהית ("קיימא סיהרא באשלמותא", כדברי הזוהר). גם בני-ישראל עמדו אז בדרגה רוחנית גבוהה ביותר, מכוחה של ההתגלות האלוהית.

אולם חסרונו הגדול של הבית הראשון היה, שכל הגילויים האלוהיים באו מלמעלה, בלי שהעולם עצמו היה בשל ומוכן לכך. לצד גילויי הקדושה הייתה אז התגברות עזה של עבודה-זרה, נביאי-שקר וכו', מפני שהעולם עצמו טרם נודרך ונתקדש. לכן, בסופו של דבר נחרב הבית הראשון.

הבית השני

בבית השני הייתה התמונה הפוכה. הוא לא נבנה בתקופת-זוהר של ישראל. הוא נבנה כשעם-ישראל היה נתון לממשלת אומות-העולם, ואף הדחף לבנייתו בא מאת גוי - כורש. גם מבחינת הגילויים האלוהיים הייתה בו ירידה עצומה לעומת הבית הראשון. חסרו בו חמישה דברים עיקריים - הארון (עם הכפורת והכרובים), האורים והתומים, האש, השכינה ורוח-הקדוש. לעומת זאת, הייתה אז הזדככות של העולם מלמטה, ובני-ישראל עמדו בימי הבית השני בדרגת בעלי-תשובה.

משום כך עמד הבית השני מעט זמן יותר מן הבית הראשון, ואף-על-פי-כן נחרב לבסוף, שכן אין קיום נצחי להתעוררות מלמטה שאינה נתמכת בגילוי אלוהי מלמעלה. אמנם העולם נתעלה ונודרך, אך יש גבול למה שבני-אדם מסוגלים להגיע בכוחותיהם-שלהם.

בכך גדולתו של הבית השלישי, שבו יתאחדו גם הגילויים הנעלים מלמעלה וגם ההזדככות וההתעלות מלמטה, ולכן הוא יעמוד לנצח-נצחים. לצורך זה נדרשה הגלות הממושכת, שבה יזכר ויקדש עם-ישראל את העולם כולו, וכשירו לקבל - בזכות ולא בחסד - את הגילויים הנעלים שיאירו בימי הבית השלישי, בקרוב ממש.

"שמה חלה חלילה?"; ניסה אחר. "אולי אירעה תקלה כלשהי והדרך התארכה מעבר למתוכנן!"; הציע שלישי.

"דומה כי אין הוא מעריך אל-נכון כמה אנו מצפים ודרכים לקראתו, ועל-כן התיר לעצמו להתמהמה", הפטיר רביעי. וכן הלאה.

כל אותה שעה ישב רבי משה בחדרו והתעמק בתלמודו.

עלו בני המשפחה לעליית-הגג והשקיפו מבעד לחלון לעבר הרחוב המוביל לשערי אוהל. נראה היה כאילו מתחרים הם ביניהם מי יהיה הראשון שיבחין באורח ויזכה לרוץ ולבשר על כך לרבי משה.

והנה, בעוד הללו עומדים ומאמצים את עיניהם, נראתה מרחוק נקודה קטנה שמרגע לרגע התקרבה וגדלה.

"רבי!", התפרץ לפתע המשמש הנרגש לחדרו של רבי משה. "הוא הגיע!", קרא ומיד חזר למקום התצפית בעליית-הגג.

לא חלפה דקה וכבר נראה רבי משה יוצא במהירות מביתו, לבוש בבגדי השבת הבהוקים שלו; פניו נוהרות, רגליו כמו מרחפות באוויר, וכל-כולו אפוף התרגשות עצומה. זה היה מפתיע למדי, בהתחשב בעובדה שרבי משה ניצל את עיתותיו עד תום וכל דקה מזמנו הייתה יקרה לו מפי.

אך עיניהם של בני הבית היו נעוצות במרכבה הקרבה ובאה, ואיש מהם לא נתן את דעתו וליבו באותה שעה למעשיו של רבי משה. לו עשו כן היו מן-הסתם מגלים כי מבטיו של רבי משה נשואים הרחק-הרחק, אל מעבר לאופק. הוא הטוה את אוזניו וחייד את חושיו בניסיון לשמוע את פעמי הגואל.

מה רבה הייתה תדהמתו של רבי משה כשלפתע נעצרה לידו מרכבה ומתוכה ירד חתנו, חתנו בלבד... מה גדולה הייתה אכזבתו בהבינו כי טעה בפירושו בשורת המשמש.

רבי משה התקשה להכיל את עוצמת הצער והאכזבה ונפל ארצה מתעלף.

קריאות השמחה והצהלה שהקיפו את האורח נגדעו בבת-אחת, ובני הבית החרדים מיהרו להושיט עזרה לרבי משה. לאחר סדרה של פעולות נמרצות עוררוהו מעלפוניו והכרתו המלאה שבה אליו.

רבי משה נראה חלש מאוד ופניו היו חיוורות כסיד. "או! הוא לא הגיע... עדיין לא", מלמל ונאנח. ולא היה איש מהנוכחים שלא הבין בדיוק מי "לא הגיע".

"להישאר, לא לברוח"

"הצרכים רבים מאוד, ומוכרחים לתת להם מענה. מלבד הדאגה לשירותי הדת, יש לאי-מעט אנשים שמטה-לחמם נשבר עקב המלחמה וצריך לסייע להם. יש גם עלייה תלולה במספר הפונים אלי לקבלת סעד נפשי ורוחני. אלה מתייעצים אם לעזוב את העיר אם לא, אחרים מעלים שאלות הלכתיות שנולדו על רקע המצב, ויש המוטרדים מאוד בסוגיות של אמונה וביטחון בה."

מאות טילים ספגה העיר צפת. אחת הקטיושות פגעה בבניין השוכן מטרים מספר מבית מגוריו של רב העיר, הרב שמואל אליהו. כמה ימים לאחר מכן נחתו טילים סמוך ללשכת הרבנות שבה שהה. ובכל זאת, הרב אליהו מסרב עקרונית לעזוב את עירו ומייעץ לכל הפונים אליו לנהוג כמותו.

"יש כאן היבט נפשי והיבט רוחני", הוא אומר. "מבחינה נפשית, נטישה ובריחה יעצימו את תחושת הפחד וההשפלה. וגם מבחינה רוחנית רצוי להישאר. מסופר על נחום איש גמזו, ששכב על מיטה בבית מט ליפול והורה לפנות מהבית תחילה את החפצים, ורק לאחר מכן אות-רעצמו. עשו כך, וכשהוציאוהו, מיד קרס הבית. עצם הימצאותם של יהודים במקום, ובמיוחד כשביניהם יראי-שמים ותלמידי-חכמים – מגינה עליו. לכן אני מציע לתושבים להישאר בביתם, תוך הקפדה מלאה על הוראות גורמי הביטחון."

בנינים חייבים להישאר

ובתוך כל אימי המלחמה הרב אליהו מתעקש לראות הרבה מאוד ניסים. "אין שום פרופורצייה בין היקף ההפצצות לבין עוצמת הפגיעה בגוף ובנפש", הוא טוען. "פגשתי את כל השכנים שלי, שביתם ספג פגיעה ישירה מטיל, ולכל אחד ואחד מהם היה ה'סיפור' שלו, איך 'בדיוק חמש דקות לפני הפיצוץ יצאתי מהבית', וכדומה".

נוסף על הנמוק העקרוני, הוא סבור שרבנים ומנהיגים רוחניים חייבים להישאר במקום:

הקודים של התורה

הרב אליהו מביע תקווה שההתפכחות מהאשליה

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

סיום הצום וההכנות לשבת

שאלה: כיצד יש לנהוג בסיום הצום, ומה שונה השנה, כאשר מחרת הצום הוא ערב-שבת?

תשובה: יש להקדים את תפילת ערבית ולקיימה מיד אחר צאת-הכוכבים (8:03), שלא להכביד על הציבור. יש המתחילים אותה מוקדם מהרגיל, כך שתסתיים בסיום התענית (ואז חוזרים על כל קריאת-שמע אחרי התפילה, כשהגיע זמנה). יש להתפלל ערבית בנחת ולא בחיפזון.

אחר צאת הכוכבים נוטלים ידיים עד סיום כף היד, ורבים נוהגים לטויל ידיים שלוש פעמים לסירוגין, מכיוון שבשחרית לא נטלו אלא עד קשרי האצבעות. כמו-כן יש לרחוץ את הפנים ולשטוף את הפה. אחרי ערבית נוהגים לקדש את הלבנה בציבור, ולמנהג אשכנזי ובעלזא ממתנינים למוצאי שבת נחמו. לפני-כן יש (לטעום משהו אם אפשר, וכמו-כן) לנעול נעליים רגילות. יש מברכים אז גם 'שעשה לי כל צורכי', אבל

הרב אליהו: "אם נפעל על-פי התורה – ננצח"

תתבטא גם בתגובה הישראלית לטרוריסטים מצפון ומדרום. "אם נפעל על-פי הקודים של התורה, ננצח במערכה הזאת בתוך זמן קצר מאוד. הקודים הם 'עין תחת עין' ו'מידה כנגד מידה'. אם הם יורים לעברנו בלי הבחנה ובמטרה לחסלנו, אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו את הלוקוסוס של תגובות כירורגיות זהירות מדי".

וברוח הימים הללו, הרב אליהו משוכנע כי "עת צרה היא ליעקב וממנה ייושע". מתוך הצרה עצמה תצמח הישועה ומתוך החורבן יצוץ סוף-סוף הבניין.

מרכז מנחם
שרותי סיעוד
 מתייעץ לא צריך לנסות לפלסטרם כדי לקבל עובד פליליטי מיד
 מטפלים זרים
 לסיעוד הקשישים בביתם
 אפסריו והשמה אידיאלי
1-700-700-578

כסאות בראשית
 ייצור ושיווק כסאות מפוארים לבתי כנסת

לקראת השנה החדשה מחירים חסרי תקדים!
 אלעזר
 בצלאל מוקשת
משרדים ותצוגה: מושב גבעת כח (משק 28) טל. 03-9795296 | פקס. 03-9730037 | ישי - 052-4744883
 אתר: www.bereshit-chairs.co.il

תואר אקדמי בחינוך
 תואר ראשון במסלול ביה"ס היסודי
תעודת הוראה בחינוך מיוחד בלבד! 4,800 ₪
 תעודת הוראה בחינוך מיוחד. תעודה נוספת שתפתח לך דלתות.
 4,800 ₪ לשנת לימודים אקדמית עד לסיום התואר *5,400 ₪ מילנה מותנית ממשרד החינוך*
1-800-280-281
 givaa@macam.ac.il | www.washington.ac.il
 לפרטים נוספים ולהרשמה:
 *המלנה הינה מילנה מותנית למסלול יסודי בלבד, לעומדים בתנאי הקבלה, על פי דרישת ותנאי משרד החינוך ובהתאם לתקנון, נכון לשכר לימוד לשנה'ל תשס"ז.